

Българският текст на въпросния документ е публикуван в: Македония, г. VI, бр. 39 от 4 април 1870; **8.** Това е придобилото публичност название на временната управа на Екзархията. То се употребява и в протоколите от заседанията ѝ. - Църковен архив. Т. 3, с. 133 - 207; **9.** Пак там, с. 142; **10.** Текстът на този устав, ведно с корекциите, нанесени в хода на заседанията на смесения съвет, е публикуван в навечерието на църковно-народния събор. Вж. Привременен устав на Българската екзархия. Цариград, 1871; **11.** Църковен архив. Т. 3, с. 146; **12.** Става дума за устава за църковно самоуправление на българите, съставен от архиерейския събор след публикуването на двата правителствени проекта за разрешаване на българския въпрос през октомври 1868 г. Вж. Църковен архив. Т. 3, с. 108 - 120, 125, 160 - 161; **13.** На фона на тези факти проличава неоснователността на твърденията на в. "Турция", че проектът на Кръстевич е "проста компилация от гръцки и арменски устави". Вж. коментарните статии по този въпрос, обединени под заглавието "Уставното начертание за управлението на Българската екзархия". - Турция, г. VI, бр. 47 - 51 от 9 януари - 13 февруари 1871; **14.** Църковен архив. Т. 3, с. 142; **15.** По този въпрос Вж. Маркова, З. Българската екзархия 1870-1879. С., 1989, с. 31 - 34; **16.** ЦДИА, ф. 111, оп. 1, л. 66; **17.** Църковен архив. Т. 3, с. 161; **18.** По мнението на мнозина мемоаристи и историци, това становище на тримата дейци не е продиктувано само от принципи съображения, а и от амбиция да се пресече възможността Иларион Макариополски, митрополит Търновски 1812-1875. Биография, спомени, статии за петдесетгодишнината от смъртта му. Под редакцията на М. Арнаудов. С., 1925, с. 283 - 285; **19.** Църковен архив. Т. 3, с. 170; **20.** Пак там, с. 182; **21.** Формулировката е взета от статия на П. Р. Славейков. - Македония, г. VI, бр. 33 от 14 март 1870; **22.** Протоколи на българския народен събор в Цариград през 1871 година. С., 1911, с. 65-66. Подобни негови изявления са протоколирани и на с. 13-14, 81-82, 136; **23.** Маркова, З. Българската екзархия 1870-1879. С., 1989, с. 45; **24.** Протоколи на българския народен събор... с. III; **25.** Пак там, с. I-XXXIV; **26.** Пак там, с. XVI; **27.** Пак там, с. 3; **28.** Пак там, с. 65; **29.** Пак там, с. 40-41; **30.** Тук използвам понятието "партия" в най-широкия му смисъл - като група от лица, обединени от общи интереси, възгледи стремежи (Речник на съвременния български книжовен език, т. II, С., 1957, с. 472). Предпочитанието ми към това понятие е обусловено и от обстоятелството, че в хода на вътрешните противоречия и конфликти в църковното движение от началото на 70-те години, именно то се употребява най-често за обозначаване на обединените около различни идейни възгледи групировки; **31.** Протоколи на българския народен събор, с. 79; **32.** Пак там, с. 136 - 139; **33.** По този въпрос Вж. писмото на Антим Видински до архимандрит Симеон от 20.V.1871 г. в: Ап. Михайлов, Тридесет неизвестни писма на видински митрополит Антим (Екзарх български). - В: Църковноисторически архив. Т. I. С., 1981, с. 68; **34.** Македония, г. V, бр. 35 от 31 август 1871. Вж. и писмото на Н. Първанов до архимандрит Симеон от 22.IV.1871 г. в/ Д. Ралчев, Осем писма от Н. Първанов до архимандрит Симеон. - В: Сборник в чест на Варненския и Преславския митрополит Симеон. С., 1922, с. 188; **35.** Църковен архив. Т. 3, с. 133.